

לא:

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

דבינו חננאל

[illegible]

(א) ש"ל תתן לו צין מתנה
מרוצה צין וכו'

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

בְּהַדְרֵיהֶו. וְאֵעָ"ג דְּמַרְבִּין
אֵל זָקֵן אִו חוּלָה וְנֵהי דְּאִין
אֵימָא לֹא קֹא מִשְׁמַע לִן:
דְּהַמְקַבֵּל (לְקַמֵּן 77 קִיג):

אבל הני תרתי דאיתא למרה בהדה אימא
לא צריכא ⁶ מות יומת המכה אין לי אלא
במיתה הכתובה בו מנין שאם אי אתה יכול
להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי
להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו
ו"ל ⁷ מות יומת מ"מ ⁸ זכה תכה אין לי
אלא בהכאה הכתובה בהן מנין שאם אי
אתה יכול להמיתן בהכאה הכתובה בהן
שאתה רשאי להכותן בכל הכאה שאתה
יכול ת"ל הכה תכה מ"מ ⁹ השב תשיב אין
לי אלא שמשכנו ברשות ב"ד משכנו שלא
ברשות ב"ד מנין ת"ל יהשב תשיב מ"מ
¹⁰ חבל תחבול אין לי אלא שמשכנו
ברשות משכנו שלא ברשות מנין ת"ל
יחבל תחבול מ"מ והני תרי קראי למה לי
חד לכסות יום וחד לכסות לילה ¹¹ פתח
תפתח אין לי אלא לעניי עירך לעניי עיר
אחרת מנין ת"ל יפתח תפתח מכל מקום
¹² נתן נתן אין לי אלא מתנה מרובה מתנה
מועטת מנין ת"ל נתן נתן מ"מ ¹³ העניק
תעניק אין לי אלא שנתברך הבית בגללו
מעניקים לא נתברך הבית בגללו מנין
ית"ל העניק תעניק מ"מ ולר' אלעזר בן
עזריה דאמר נתברך הבית בגללו מעניקין
לו לא נתברך הבית בגללו אין מעניקין
תעניק למה לי ¹⁴ דברה תורה כלשון בני
אדם ¹⁵ העבט תעביטו ¹⁶ אין לי אלא שאין
לו ואינו רוצה להתפרנס אמר רחמנא תן
לו דרך הלואה יש לו ואינו רוצה להתפרנס
מנין ת"ל תעביטו מ"מ ולר"ש ¹⁷ דאמר ייש
לו ואינו רוצה להתפרנס אין נוקטין לו

תעבימו למה לי דברה תורה כלשון בני
יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו שכרו
לו שכרו כפועל בטל מאי כפועל בטל ^א אמר
מלאכה דבטל מינה: אם יש שם כ"ד מתנה
עיסקא בהדי הדדי אזל רב ספרא פלג ליה ב
"אתא לקמי' ^ב דרבה בר רב הונא א"ל "זיל א

מהפסקא קרינא כדאימא התם וע"ל כיון שצעת הח
קמן ש"ס שאין צריך לקדם שכר אם קידם אומן נטולו
נטול וליתנא בתרא להכנס למצריח ארי פטור משום
ומצריח ארי מדעתו משמע אפילו אית ליה פסידא פטור
הוא שירא שירא שיצא וקידם צרועים והצריחו ללא צרי הזיק
מחזיר אצידה דברי הויאק אבא זה והילך נטול שכרו וא"ל
לא דלמדות (דף קפ. וס) ממשצין ליה מצריח ארי א"ל
שמלוה טורף ממנו אין זה הפסד שהרי נתמחיו לו וכל
הה ומחיל לי ואפי' בשמכון מפיים היונה ליה ויהי לי מצ
מואל אוהבים הרבה שיפרעו עבורי דמיין עין אותם
ה דסבר מינה מילא ואפיק מינה מילא אע"פ שמילוי
וצרחה אלא כלומר אין זו חוקה כיון שאין ממקן השדה
: מצריח ארי במקום שמילוי מן ההפסד שהיה מעמיד
(ס) משום לאפשר שמהא עושה ואוכלת או תתפרנס
ומצריח ארי אלא מהנה גמור וירושלמי פליג לאמרם ש
טעים אם יראה צעה"כ צדמו יושלם דמיס להצדיר וכן
רמא דלא מצביא אלא קניא דמיס שמילוי הצעלים וכן
שקע צדור לא היה חזר לו נטול ואפי' צביו ודמיין
(ד) דהיותו לא לטרחא ימירא ועוד נ"ר אפי' ידוע בדליא ש
מיים מרובים צין קנאן דמיים מועטים לא דמי למצריח
יו ליד ישראל נטול מה שהנהו: **כפועל בטל**. פירש

סיו שלשה זחיס טול זוז והצטל היום מאותה מלאכה ועשה מלאכה קלה זו נוח לו לא
לאהיב ליה, שהרי אינו עוסק במלאכה קשה אללו (בכבוד)

התשובה נ. והיינו סייף
לזרוק בו חץ או לטובעו:
ללא שמענו צרעות צ"ד.

זרעו ופסחם שנתחם נחפסו
 קרפא דהשבת העבטו עליה
 לזעיל מיניה בחזק עמודו
 דמרינן לקמן בפ' המקבל עמו
 ריה זרעו ד"ה הכוזב מדבר:
זרעו ד"ה מנין דלרבי
 תס חבלה ע"פ ז"ה היא
 דחזיק איניש ליתכן צבית
 געלטלין שלא ברשות: חד
 וחד לכסות לילה. בפ'
 ומן קיד: מפרש קרפא הכי:
עצט מנין אם אי אפשר
 מתנה מרובה: אין לי אלא
 דברים בגללו. דהי כחבי
 ברבך ה' אלהיך תמן לו:
 ור בן עזריה בקדושין (דף
 לו. ממה שיתפרנס:
 להתפרנס. משלך במתנה
 מנחם העבט דרך הלואה:
 משלו **זרעו** התפרנס. משלו
 מני שאתה חייב להעביטו
 מן אחר מיתה ח"ל תעביטו
 בכחכות פרק מילית
 חייב **מאי רפועל בטל**.
 בטל שהרי טורח בהשבתה
 תני נותנין לו כשיעור
 לזעיל ליתוס להתרפות ממלכה
 ל: **רפועל בטל** של אוסר
 טעל מינה כמה אדם רואה
 חות מוכרו לזעיל ממלכה
 שהאז עובד לו ולעסוק
 בקלה כו הכל לפי כוונת
 יצוי שבר. יש מלכא שטורח
 רב או חילוף: פלג. בסחורה
 עות אלא דבר הארץ שומא:
 תרי

בטל מן הסלע לא
(טל): " (תנן) " גותן
פועל בטל של אותה
סור ורב ספרא עבד
דאיסור באפי בי תרי
דפלגת קמיייהו אי נמי
תרי

מסורת הש"ס

א) סנהדרין מה: מה: עב: א)
 ב) קדוש ח: א) נשם
 ג) כחיות עש"ע א)
 ד) זל נחל: א)
 ה) לקמן פה. כבודו נט:
 ו) הא לא בטיל מניה.
 ז) בראש איתר ר'
 ח) אכל בחוס' בי"ח
 ט) קיום מוכח דהג'
 י) ופסוקי רי"ג, א) שמונ ג'
 יא) נס"א: א)
 יב) ונע"ע חוס'
 יג) ד"ה וחכמים
 יד) ע"ע עמ"ש
 טו) וחס' סוטה כד.
 טז) ר"י וחס' וסוטה מנחות
 ז' ד"ה מלי באריות)

תורה אור השלם

וְאֵת אֲבִיכָה הַקָּדוֹשׁ יְיָ
 יִזְמַן מוֹת יִצְחָק הַמִּצְבֵּה
 הָרָצָה וְאֵת זֶלְזֵל הָרִמָּה
 וְאֵת הָרָצָה בְּפִגְמוֹ בּוֹ
 מְבַדֵּר לֵה אֵת
 הַזֶּה אֲבִיכָה הַקָּדוֹשׁ יְיָ
 לְעִזְרֵי הַהוּא לְפִי הָרִב
 הַחֲרָם אֲתָהּ וְאֵת כָּל
 אֲשֶׁר הָרִב וְאֵת בְּהִמְתָּהּ
 לְפִי הָרִב דְּבִרְסֵי יָהּ אֵת
 הָשֵׁב תִּשְׁבִּי לֹא אֵת
 נִמְעָבֹט כְּבֹא וְהַרְשָׁה
 שִׁכְבַּב בְּשִׁלְמָה וְשִׁכְבָּךְ
 לְפִי הַתִּיבָה צִדְקָה לְפִנֵּי יְיָ
 וְדִבְרֵי יָהּ אֲלֵהֶךָ
 אֵת חָבֵל תַּחֲבֵל שְׁלֵמֹת
 יְיָ עִמָּךְ וְאֵת הַשֶּׁמֶשׁ
 שִׁשְׁיֵנֶנּוּ לֹא

שמות כב כה
 5 בִּי פֶתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ
 לֹא וְהֶעֱבַט תַּעֲבִיטֵנוּ דִּי
 מִחֲסָרוֹ אֲשֶׁר יִחְסֹר לוֹ:
 דברים טו ח

וַתֵּן תֶּתֶן לוֹ וְלֹא יָרַע
לְבַבָּךְ בְּתֶתֶךָ לוֹ כִּי בְּגִלְל
הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַךְ יי
וְאֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂךָ וּבְכָל
מִשְׁלַח יָדְךָ: דברים טו י
הַעֲנִיֵּק הַעֲנִיֵּק לוֹ
מִצֶּאֱנָךְ וּמִגֶּרְךָ וּמִיִּקְבֶּךָ
אֲשֶׁר בְּרַכְךָ יי אֱלֹהֶיךָ
תֵּתֶן לוֹ: דברים טו יד

גליון הש"ס

ב'מ' אתא לקמיה דרבה
גד רב הונא. עיין תוס'
י"ב מ ע"א ד"ה קיום
יגראה דהיה להם הגירסא
שכן אתא לקמיה דר"ג:
תוס' ד"ה דברה תורה
ב'מ' משום דמוכחי קראי.
עיי' מורמו ריש פ' לך לך:

מוסף רע"י

[illegible]

לו ממלאכתו, וכוליה אגרא

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין סד: (ג) לעיל ג. סנהדרין סד: ע"ש, (ג) נוספת כלה מוספתא (ה) ר"עין (ו) נוספות מו"ק כה: ד"ה ועל רנו), (ז) נ"ע" מוס' סנהדרין מט: ד"ה אמר ומסופות יבמות קו. ד"ה רבא ועי' יט. ד"ה אמר, (ח) נבלי פייג מ"ב ופיה (ט) [תמיד ל:], (י) שבת מו. וש"ג, (יא) כס"א: הו"א (י) רש"י, (יב) נד"ה שלמדו חכמה, (יג) נבלי קודם ד"ה וטול, (יד) הוא אלפיס חסר חמשה ועיין צעקין ערך רוס, (טו) דף לג, (טז) [וע"ש בתוס' ד"ה ר"י וכן בתו' ובחס' ז: ד"ה חטאת],

תורה אור השלם

1 בי תראה חמור שגאך רבץ תחת משאו וחדלק מעוב לו עוב תעוב עמו: שמות כג ה

2 לא תראה את חמור אֲחִיךָ או שורו בנלים בדרך והתעלמות מהם דקם תקים עמו:

דברים כב ד
בי תפגע שור איבך או חמור תפגע השב תשיבנו לו: שמות כג ד
אפס בי לא יתנה בך אביון כי בך יברך יי בארץ אשר יי אלהיך נתן לך נחלה לרשתה: דברים טו ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואחד פותח כיון לאחר שנכנס בזה. י"ב אכל ה' עובדיה פי' שאותן שני מפתחות היו שניהם נשפשפס האפיו ועי"ש:

הגהות הגר"א

[א] גמרא ת"ר לא תראה כי' ממש מ"ל לא תראה. כל"י (והוא בדברים כג וכן הוא בספרי שם ויש' ד"י התקראות כמתי בני אצ"י ומסיתין זה לזה ועיין ריטב"א ושיטה מקובצת ובגמרא ח"מ סי' רע"ב ס"ק ב:): [ב] במשנה חס. י"ב גירס' הרי"ף ויש' כלן שקול נגד יוני: [ג] תוס' ד"ה ומקשינן וי"ל כי' י"ב וימנ"ס חולק וי' דוקא דגריב מונסק (ועימ"ש דעני' צויד' סי' רמב ס"ק טו):

רבינו חננאל

ת"ר כי תראה יכול מרחוק ת"ל כי תפגע יכול פגיעה ממש פניא בפנים ת"ל כי תראה הם כיצד ראה שיש בה פגיעה שיעור חכמים אחד משבעה ומחצה במיל וזהו ר"ס. ומדרש עמו עד פירסה ונטול שכרו. קיימא לן פריקה בחנם לדברי הכל וטעניה בשכר רכננו: **בתנ"י** אבותיו ואבתיו אביו וכו' אברת רבו שלו קודמת. פי' יורח של אביו

ויוח של רבו ושיובי את שלו שנאמר אפס כי לא יהיה בך אביון. והמדקדק שלא יבא לירי' עניות סוף בא לירי' כך: ת"ר רובו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא ומשנה דברי ר"מ ר' יהודה אומר כל שרוב חכמתו ממנו ר"י [אמר] אפי' לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זהו רבו. אע"ג דאמר ר' יוחנן הלכה כר' יהודה רב ששת דהוא בתרא אמר הלכה כר' יוסי. ועוד הנה שמואל עשה כמותו וקרע על ההוא מרבנן דאסבריה דתנן במסכת תמיד פ' אמר להן הממונה ושני מפתחות אחד יורד אמת השחי ואחד פותח כיון פירש לו

רובץ. מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם הזאת: ולא רבץן.

הרגיל בכך: **ולא מפורק**. והוא לרץ טעינה. ולקמן פריך הכתיב הקס **תקיס**: **יכול מרחוק**. והטיל עליו שילך שם: **מדדה עמו**. לאחר שהטעינו שמא יחזור ויפול: **גב' מנא** **הני מיני**. דשלו קודם: לא

יִרְבֹּץ וּלֹא רִבְצָן רובץן ולא עומד תחת משאו ולא מפורק תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו ואי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא מה לי רובץ ומה לי רבצן ומה לי עומד הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר צער בעלי חיים דרבנן ה"ג מסכתברא דקתני תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא רבי יוסי הגלילי ש"מ ומי מציית מוקמת לה כרבי יוסי הגלילי והא קתני סיפא תחת משאו ולא מפורק מאי לא מפורק אילימא לא מפורק כלל הא כתיב **²הקם תקים עמו אלא פשיטא לא מפורק בחנם אלא בשכר מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא רבנן לעולם ר' יוסי הגלילי היא ובטעינה סבר לה כרבנן ת"ר [א] **י**כי תראה יכול אפי' מרחוק **ת"ל** **³כי תפגע אי כי תפגע יכול פגיעה ממש ת"ל** כי תראה ואיזו היא ראייה שיש בה פגיעה **⁴שיערו חכמים אחד משבע ומחצה במיל וזה הוא ריס תנא** **⁵ומדרה עמו עד פרסה** אמר רבה בר בר חנה **יגוטל שכר: מלתנ"י^(ט)אברתו ואברת אביו אברתו קודמת אברתו ואברת רבו שלו קודם** **⁶אברת אביו אברת רבו** קודמת שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלמדו מביאו לחיי העולם הבא **⁷ואם אביו [ג] חכם של אביו קודמת** **⁸יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את של רבו ואחר כך מניח את של אביו** **⁹יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו** **¹⁰ואם אביו חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מיני^(י)אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא **¹אפס כי לא יהיה בך אביון** שלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב **²כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין משאוי וכו':** **³תנו רבנן רבו שאמרו רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא ומשנה דברי ר"מ** **⁴רבי יהודה אומר** **⁵כל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון** **⁶רב סחורה דאסברן** **⁷וזוהמא ליסטרון שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה** **⁸אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא** **⁹תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה ילענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מובהק קבעי מיניה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן **¹הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר** **²גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן********

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא ל.ג.

מה **ל**י רבצן. וא"ת ולשני רובץ בחנם רבץן בשכר דה"נ משני ולא מפורק בחנם אלא בשכר וי"ל דניחא ליה לשנויי דלמי כרבי יוסי הגלילי כדמוכח דלמילא כוותיה: **וַנְּוֹטֵל שָׁכָר**. במה שמדרה וצפריקה מיירי שירא פן ירבץ דאי בטעינה פשיטא דהא טעינה גופה בשכר וכל שכן מה שמדרה:

וַזָּזְהוּ רִים. אית דגרסי רוס דשבע ומחלה רוס עולה **⁸** אלפיס דהוי שיעור מיל כדמוכח צפרק שני שעירי (וימא דף סו.) גצי סוכות דשעיר המשתלח: **אֲבָרְתּוֹ** קודמת. וא"ת אצדמו ואצדת רבו וכבוד אציו איזוהי קודם אי אצדמו הלא כבוד אציו עדיף למאן דאמר צפ"ק דקדושין (דף לג. ושם) משל בן ואס כבוד אציו הלא אצדת רבו קודמת כדלמר לעיל^ט אזי ה' ויש לומר אצדמו קודמת דהייחא דאציו נהנה מנוף הבהמה חייב לכבדו כגון שחוט לי צהמתך אצל הניחה ליאצד ומציא לי לאכול שגס לאצ קשה האצדה אלא שרוצה לאכול^י:

וּמִקְרָעִין זה ע"ז זה. אף על פי שאינו יודע יותר לפי שלומדין זה מזה ואס תאמר דלמרינן צפרק האורג (שבת דף קס: ושם) חייב לקרוע על אדם כשר אפילו לא היה בשעת יצאתו נשמה [ג] ויש לומר דהכא מיירי צקרע שאינו מתאחה כדין תלמיד על רבו וכן פירש רש"י:

אחיכס

של רבו קודמת שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלמדו מביאו לחיי העולם הבא **⁷ואם אביו [ג] חכם של אביו קודמת** **⁸יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את של רבו ואחר כך מניח את של אביו** **⁹יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו** **¹⁰ואם אביו חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מיני^(י)אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא **¹אפס כי לא יהיה בך אביון** שלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב **²כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין משאוי וכו':** **³תנו רבנן רבו שאמרו רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא ומשנה דברי ר"מ** **⁴רבי יהודה אומר** **⁵כל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון** **⁶רב סחורה דאסברן** **⁷וזוהמא ליסטרון שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה** **⁸אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא** **⁹תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה ילענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מובהק קבעי מיניה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן **¹הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר** **²גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן******

בימי

עליו כאשר קורע התלמיד על רבו. וכן פירש רבא כי רבו כגון רב סחורה דאסברן שמהפך בה בשך בתוך הצלחת נקראת וזמליסטרון: ובתלמוד ארץ ישראל **⁴** רב כ"מ חד בר שני פתח פומיה דרב ושמע דדמך ובזע עלוהו. ומתניתין גמי כר' יוסי דייקא **⁵** (ז) הוא דאוקימנא כר' יהודה שניטא הוא: ת"ר העוסק במקרא פ"י במקרא בלבד ואין מתעסק גם בתלמוד מדה שאינה מדה היא שהרי לא נזכרסם גם בפתרון המצות. במשנה מדה שנוטלין עליה שכר פ"י המתעסק בפתרון המשנה שיש בה הרבה מן המצות שהן

בימי

עליו כאשר קורע התלמיד על רבו. וכן פירש רבא כי רבו כגון רב סחורה דאסברן שמהפך בה בשך בתוך הצלחת נקראת וזמליסטרון: ובתלמוד ארץ ישראל **⁴** רב כ"מ חד בר שני פתח פומיה דרב ושמע דדמך ובזע עלוהו. ומתניתין גמי כר' יוסי דייקא **⁵** (ז) הוא דאוקימנא כר' יהודה שניטא הוא: ת"ר העוסק במקרא פ"י במקרא בלבד ואין מתעסק גם בתלמוד מדה שאינה מדה היא שהרי לא נזכרסם גם בפתרון המצות. במשנה מדה שנוטלין עליה שכר פ"י המתעסק בפתרון המשנה שיש בה הרבה מן המצות שהן

(ג) נראה דלמי שייך סאן דקן מקומו לעיל אצל דברי ר"מ. (ד) וכן הובא בשמ"ק ובש"ס מהרי"ק בשורש קס"ט דלענין פסק כר' יוסי:

ל.ג.

עין משפט
נר מצוה

קצח א מיי פייג מהל' פולח ה"ו סמג עשין פ"ט טושי"ע חו"מ סי' רנב סעיף ה: **קצח** ב מיי שם הל' ה טושי"ע שם סעיף ד:

קצ ג מיי' שם הל' ז טושי"ע שם סעיף ו:

קצב ד מיי פייג מהל' אצדה הלכה ח סמג עשין עד טושי"ע חו"מ סי' רכד ס"א: **קצב** ה ו מיי' שם הל' ופ"ה מהלכות ת"ת הלכה א סמג שם טור ש"ע שם ס"ב וטור ש"ע י"ד סי' רמב סל"ד:

קצנ ז מיי' פייג מהל' ת"ת ה"א סמג שם טושי"ע י"ד סי' רמב סל"ד:

קצר ח ט מיי' שם ופ"ח מהל' ממונ' עניינ' הל' יח סמג שם ופי' קצט טושי"ע שם ופי' רנב ס"ו: **קצה** י מיי' פייג מהל' אצדה הלכה א סמג עשין עד טושי"ע ח"מ סי' רמב סל"ד:

קצה ז מיי' פייג מהל' ת"ת ה"א סמג שם טושי"ע י"ד סי' רמב סל"ה:

קצו ב טושי"ע ח"מ שם: **קצו** ל מיי' פייג מהל' אצדה הל' ג ופ"ה מהל' ת"ת הל' ט סמג עשין שם טושי"ע ח"מ סי' רמב סעיף ז:

קצה מ מיי' פיה מהל' ת"ת ופ"ו מהל' אצל ה"א סמג עשין יב עד פכ טושי"ע י"ד סי' רמב ס"ל ופי' שמ ס"ו וסעיף ח:

קצנ ג מיי' פייג מהל' אצדה הל' ג סמג עשין עד טושי"ע ח"מ סי' רכד סעיף ב:

ר ש מיי' פ"א מהל' ת"ת הלכה א סמג עשין יב טושי"ע י"ד סי' רמו ס"ד:

לעני רש"י

פרשטיי"ר (פרשנירר"א).
דלת קטנה, פתח צדדי.

מוסף רש"י

לא יהיה בך אביון. לא תפגע עמלך לירי עניות (לעיל ז) הוזהר בעמלך שלא תפג לירי עניות (סנהדרין ידו). תלמיד וצריך לו רבו. ללמוד ממנו (חולין פח. ע"ש). הלכה כסתם משנה. רבי הוא סדר המשנה ובשראה דגרי חסם וישרו צעניו שגאן פסח ולא הוסיך שם אומרו עליה כדי שלא יהו שניה מפ' יחיד ונראה כאלו נשט מפ' המזוינס ויעשו כמותן (ביצה ב.).

רבינו חננאל (והמשך)

מפתח אחד היה מכניס ידו ופותח בו מיד והאחר לא יכול לפתוח בו עד שהיה מוריד ידו עד שחיוו וכך היה פותח וכן הוא מפורש בתלמוד ארץ ישראל (ז) הנה שמואל לא לבד ממנו אלא פירוש משנה זו בלבד וכיון ששמע שמת קרע

וזמליסטרון **⁵** פי' התרוד שמהפך בה בשך בתוך הצלחת נקראת וזמליסטרון: ובתלמוד ארץ ישראל **⁴** רב כ"מ חד בר שני פתח פומיה דרב ושמע דדמך ובזע עלוהו. ומתניתין גמי כר' יוסי דייקא **⁵** (ז) הוא דאוקימנא כר' יהודה שניטא הוא: ת"ר העוסק במקרא פ"י במקרא בלבד ואין מתעסק גם בתלמוד מדה שאינה מדה היא שהרי לא נזכרסם גם בפתרון המצות. במשנה מדה שנוטלין עליה שכר פ"י המתעסק בפתרון המשנה שיש בה הרבה מן המצות שהן

(ג) נראה דלמי שייך סאן דקן מקומו לעיל אצל דברי ר"מ. (ד) וכן הובא בשמ"ק ובש"ס מהרי"ק בשורש קס"ט דלענין פסק כר' יוסי:

^[1] כן נוסח בידיאלים בסוף פירקין. (ב) י"ה גירסת רעיו וזמליסטרון במהיח אמת וכו"ה ג"י העירקן בערך ונמלטסר ועי' עוד גירסת אחרת. (ג) נראה דלמי שייך סאן דקן מקומו לעיל אצל דברי ר"מ. (ד) וכן הובא בשמ"ק ובש"ס מהרי"ק בשורש קס"ט דלענין פסק כר' יוסי: